

GRÀCIES PER ABRAÇAR-NOS

Fa molts dies que et trobo a faltar. Avui ets als xiprers i és com si t'haguéssim perdut dues vegades. L'alzheimer se't va endur la primera i ja aleshores hauria volgut recórrer, estimat amic meu, a la barca del temps de Salvador Espriu, que permet trànsits impossibles. Has abraçat les noves generacions dramaturgiques amb una generositat i entusiasme com pocs han sabut fer: mirant-nos als ulls d'igual a igual. Per això et trobo tant a faltar cada cop que acabo d'escriure una obra. Sé que per a tu seria motiu de celebració, ho llegiries amb voracitat i em faries un reguitzell d'observacions. Ets la continuïtat de la tradició teatral de noms com Josep Maria de Sagarra, Santiago Rusiñol i, sobretot, Àngel Guimerà i el pont amb les generacions que venim al darrere. Per això les nostres alegries i fites també són teves.

Tenia setze anys i feia tercer de B.U.P. quan vaig llegir-te per primer cop. Entre les lectures obligatòries de literatura catalana, majoritàriament novel·la i poesia, hi havia títols d'escriptors com Josep Carner, Joan Salvat Papasseit, Prudenci Bertrana o Miquel Llor. Algú, amb criteri atípic i

sensat, va pensar en incloure un text teatral: *Revolta de bruixes* de Josep Maria Benet i Jornet. Era l'any 1993, em trasbalsava aquesta obra que havia estat escrita el 1975, dos anys abans del meu naixement, i aleshores ignorava que ja en feia 4 d'anys, el 1989, havies escrit i estrenat *Desig*, que anys després cito en enormes ocasions i podem considerar-la fundacional i punt d'inflexió en això que anomenem dramaturgia catalana contemporània. Dotze anys més tard, el 2005 ens vam conèixer als assajos de *Salamandra* amb unes pràctiques acadèmiques de l'Institut del Teatre. Jo et vaig explicar l'impacte causat per *Revolta de bruixes*, la primera obra de teatre que llegia escrita en la meua llengua, i no només amb això, sinó també amb una manera de parlar que era la meua, i d'uns personatges que em semblaven de carn i ossos, reconeixibles. També de *L'habitació del nen*, obra que havia estat inclosa al temari que em va tocar quan vaig fer les proves d'accés de l'Institut del teatre, o de tantes altres que havia llegit. Reies, et treies importància, parlaves de les teves obres com *obretes* i ensenyaves la teua passió per l'ofici i l'amor absolut que tenies, sobretot, cap al nostre patrimoni literari i als actors i actriu, a qui adoraves. A mi m'agrada la teua conversa, la teua companyia. Em sentia un privilegiat. No

havien passat molts dies després de conèixer-nos que em vas dir: «Nano, quan em deixaràs llegir alguna cosa teva?». Em deies *nano*, també alguna vegada *el príncep*, i m'agradava, de la mateixa manera que el teu amic, en Narcís Comadira, en Titín, em continua dient *Mironet*. Quan algú a qui admires i respectes s'interessa per tu, quan estàs absolutament verd i per fer, te n'adones que estàs al costat d'algú extraordinari, d'una altra pasta. Així va ser. I, a més, des d'aleshores em vas acompanyar des de l'amistat i aquesta humilitat que et caracteritzava.

Hi ha tot un temps que ara ja és passat i només puc transitar-hi a través de la memòria. És un temps que és preciós i és el temps de l'amistat. De les tardes i vespres a casa teva; dels correus a altes hores de la matinada; de les nostres converses interminables sobre teatre; dels records d'anècdotes teatrals i dels teus estimats Terenci Moix o Montserrat Roig, que jo escoltava embadalit; les fotografies de viatges i la teva fascinació per tots i cadascun dels animals, des d'una mosca fins a les hienes d'Etiòpia, a les quals jo feia escarafalls cada cop que m'ho relataves. Per mi, ara que no hi ets, també et trobo en aquelles persones amb qui he fet amistat i que eren amigues teves: l'Enric

Gallén, la Sharon G. Feldman, la Maria Chatziemmanouil (la Maria de Grècia, com li diem), en Marion Peter Holt... Amb en Gallén ens vam començar a fer amics quan tu anaves desapareixent per l'alzheimer. Un dia vaig sentir la necessitat de dir-li: «Enric, hi ha gent a qui comences a estimar quan te n'adones com estimen als teus amics». Encara et recordo a bracet d'ell les darreres vegades que vas anar al teatre. Visitar en Marion a Nova York és estar amb tu i, fins i tot, amb Buero Vallejo a qui no vaig tenir la sort de conèixer. La Sharon i la Maria és trobar-te i tenir-te a Richmond i a Atenes... Penso que és impossible que t'imaginis com t'estimen. Tots ells i tants altres amics. Ahir quan la Carlota (la teva estimada Carlota és un altre prodigi d'amor i humanitat) ens va enviar aquell correu titulat «En Papitu ja vola», les paraules, que són lliures i no estan confinades, van començar a circular durant tot el dia. He llegit tant d'amor cap a tu i a tot el que ens deixes que, tot i la tristesa, vaig sentir una pau i serenitat enorme.

Ara, haurem de trobar una altra manera de trobar-nos i dir-nos coses. Per això avui transito a través del record pel passadís del pis de Balmes ple de cartells del teu teatre, un dels llegats més importants del darrer mig segle, i acabo

assegut a la sala on vam xerrar i riure tantes hores. Quan tornem a sortir als carrers ens trobarem de nou: a la casa d'*Olor*s a la Riera Alta, la més bonica de Barcelona, com l'anomenaves tu; els diumenges als tebeos de *Dues dones que ballen* al Mercat Sant Antoni; o a la Plaça del Pedró, on finalitzava *Salamandra*. Ens trobarem en els interrogants ètics i morals que formula el bon teatre, com el teu.

Avui, en aquests temps que ens ha robat les abraçades, celebros la fortuna que ens hagi abraçat amb tant d'amor, intensitat i honestat: amics, autors, gent de teatre i públic.

T'estimaré sempre, Papitu.

JOSEP MARIA MIRÓ